

ẢNH HƯỞNG CỦA BREXIT ĐẾN THỊ TRƯỜNG NGOẠI HỐI VIỆT NAM

 LÊ THỊ THU TRANG*

Ngày nhận: 03/02/2017
Ngày phản biện: 20/03/2017
Ngày duyệt đăng: 12/04/2017

Tóm tắt: Sự kiện nước Anh chính thức khởi động quá trình Brexit (Anh rời khỏi liên minh Châu Âu EU) đã và đang có những ảnh hưởng không nhỏ đến toàn bộ nền kinh tế thế giới trong những tháng đầu năm 2017. Đối với nước Anh đây là một khoảnh khắc lịch sử và sự ra đi này là không thể đảo ngược. Brexit diễn ra trong bối cảnh kinh tế thế giới có nhiều bất ổn từ các cuộc khủng hoảng nợ công đến khủng hoảng người nhập cư. Với các nước có nền kinh tế đang phát triển như Việt Nam, những biến động từ nền kinh tế thế giới có thể ảnh hưởng đến những hoạt động đầu tư, thương mại và tài chính.

Từ khóa: Brexit, thị trường ngoại hối

The influence of Brexit on Vietnam foreign exchange market

Abstract: The event that England has officially carried out the brexit process (UK leaving the European Union EU) has had a significant impact on the entire world economy in the first months of 2017. For England, it is a historic moment and this departure is irreversible. Brexit has taken place in the context of many uncertainty in global economic from public debt crisis to immigrant crisis. For countries with a developing economy like Vietnam, the fluctuations of the world economy can affect investment, trade and finance activities.

Keywords: Brexit, foreign exchange market

Brexit được ghép từ cụm từ Britain và Exit hay còn được gọi là Vương quốc Liên hiệp Anh và Bắc Ireland rời khỏi Liên minh Châu Âu. Phe Brexit là những người ủng hộ việc Anh rời khỏi Liên minh Châu Âu. Cuộc trưng cầu dân ý ngày 23/6/2016 với kết quả chính thức được công bố vào lúc 7 giờ sáng giờ London ngày 24 tháng 6, phe Brexit giành chiến thắng với khoảng cách 1 triệu phiếu (51,89% số phiếu). Tuy nhiên, với phán quyết của Tòa án tối cao Anh đưa ra ngày 24/1/2017 thì việc đưa nước Anh chính thức khởi động quá trình rời Liên minh Châu Âu (EU) còn phải nhận được sự phê chuẩn của Quốc hội. Mặc dù vậy, trào lưu Brexit cũng đã gây ra những tác động nhất định đến nền kinh tế thế giới nói chung và Việt Nam nói riêng trong nửa cuối năm 2016 và đầu năm 2017. Trong đó bài viết sẽ đưa ra nhìn nhận về những ảnh hưởng của Brexit với thị trường ngoại hối Việt Nam - thị

trường rất nhạy cảm với những biến động về kinh tế chính trị, xã hội thế giới. Nói đến thị trường ngoại hối thì tỷ giá hối đoái và giá vàng là hai thành phần chính. Hai thành phần này biến động như thế nào sau Brexit?

Thứ nhất, những biến động đáng kể về tỷ giá

Những đồng tiền có tầm ảnh hưởng lớn đến thị trường tài chính tiền tệ thế giới và có vai trò quan trọng trên thị trường ngoại hối như đồng bảng Anh (GBP), đồng EUR, đồng đô la Mỹ (USD), đồng Yên Nhật (JPY), đồng Fran Thụy Sĩ (CHF), đồng Nhân dân tệ (CNY)... đều có nhiều biến động sau Brexit.

GBP suy giảm, kể từ cuộc trưng cầu lịch sử cho đến cuối đầu tháng 2/2017 đồng bảng Anh đã giảm giá trị tới hơn 17%. Phần lớn các chuyên gia phân tích tin rằng đồng bảng Anh sẽ tiếp tục giảm giá.

* Trường Đại học Công đoàn

HSBC dự báo cuối năm nay sẽ chỉ còn đổi được 1,1 USD, Morgan Stanley đưa ra con số dự báo 1,21 USD. Đà giảm giá của đồng bảng Anh đã đẩy tăng giá hàng hàng nhập khẩu. Đồng bảng Anh mất giá thì rõ tiền tệ tham chiếu của Việt Nam sẽ giảm nhẹ, khiến Việt Nam đồng (VND) tăng giá nhẹ so với đồng bảng Anh. Mặc dù vậy, yếu tố này chưa có nhiều ảnh hưởng đến Việt Nam do mức độ hội nhập chưa sâu rộng và Ngân hàng Nhà nước (NHNN) đang theo dõi sát tình hình. Thế nhưng, áp lực tăng lên tỷ giá USD/VND nhiều khả năng diễn ra bởi sau Brexit, thị trường tài chính toàn cầu sẽ có nhiều diễn biến khó lường theo hướng tiêu cực. Từ đó, nhiều quốc gia sẽ tiếp tục phá giá đồng nội tệ để hỗ trợ kinh tế, đặc biệt là thúc đẩy xuất khẩu. Vì thế, khó tránh được việc tỷ giá USD/VND sẽ bị ảnh hưởng và nhiều khả năng sẽ tiếp tục tăng lên.

Bảng dưới đây đã cho thấy sự sụt giảm của GBP hậu Brexit:

Thời gian	Tỷ giá GBP/USD
Tháng 7/2016	1,33
Tháng 8/2016	1,32
Tháng 9/2016	1,34
Tháng 10/2016	1,23
Tháng 11/2016	1,27
Tháng 12/2016	1,26
Tháng 1/2017	1,23

(Nguồn: Tổng hợp từ những báo cáo số liệu của Bloomberg)

Đồng EUR cũng chịu những tác động tiêu cực tương tự đồng GBP, tỷ giá EUR/USD cuối năm 2016 giảm xuống mức 1,1. EUR mất giá đồng nghĩa với đồng USD mạnh lên tương đối so với các ngoại tệ mạnh khác. Giữa tháng 12/2016, lần đầu tiên trong xu hướng tăng giá 8 năm vừa qua, đồng USD đã có cơ hội tiến sát tới ngưỡng kỳ vọng từ lâu: ngang giá với EUR, 1 USD đổi 1 EUR, thay vì 1 EUR đổi 1,4 USD đầu 2014, hay 1 EUR đổi 1,6 USD hồi giữa 2008. Tỷ giá USD/EUR vượt qua được đỉnh cách đây 2 năm, xác lập một đợt tăng giá mới với đỉnh mới cao hơn đỉnh cũ và đỉnh cao mới có thể còn được xác lập trong năm 2017 với giá trị đồng USD ở mức cao hơn so với EUR. Như vậy, đây sẽ là lần thứ hai kể năm 2002, đồng USD có được một sức mạnh như vậy.

Cùng với việc đồng CNY suy yếu sẽ dẫn tới khả năng Ngân hàng Nhà nước (NHNN) phải có những

thay đổi mạnh mẽ hơn trong điều hành tỷ giá. Xét tới các yếu tố như tăng trưởng kinh tế Việt Nam được dự báo sẽ giảm tốc cùng với định hướng duy trì mặt bằng lãi suất thấp để hỗ trợ tăng trưởng. Việc lựa chọn giữ tỷ giá sẽ cần phải đánh đổi bằng thiệt hại về nguồn lực đặc biệt nguồn dự trữ ngoại hối. Từ đó, thanh khoản của hệ thống ngân hàng dù đang khá dồi dào nhưng có thể sẽ nóng trở lại khi ngân hàng sẽ phải bán ra lượng tiền VND lớn để mua và củng cố trạng thái ngoại tệ khi các rủi ro từ phía thế giới tăng lên.

Không chỉ EUR, phần lớn các đồng tiền trên thế giới giảm mạnh so với USD. Những đồng tiền chủ chốt (EUR, JPY, GBP, CHF) cũng đã giảm trung bình khoảng 5% so với USD. USD cũng lên mức cao nhất 8 năm so với đồng CNY của Trung Quốc. Đồng rupee của Ấn Độ cũng tụt giảm và xuống mức thấp trong nhiều năm. Venezuela đối mặt với siêu lạm phát và nước này phải đổi tiền. Đồng ringgit (RGM) của Malaysia cũng đã xuống mức thấp nhất từ cuộc khủng hoảng tài chính châu Á 1997-1998,...

Với châu Âu, điều lo ngại là xuất khẩu của EU sẽ không thu được nhiều lợi ích khi EUR suy giảm khi dòng vốn đang tháo chạy ở mức cao kỷ lục. Kinh tế khu vực vốn hồi phục chậm chạp sẽ trở nên tăm tối hơn, nhất là sau sự kiện Brexit và sự tháo chạy của dòng vốn ngoại. Hơn thế, nhiều nước thuộc liên minh Châu Âu EU có ngân sách vẫn nằm trong vùng nguy hiểm và khu vực này đang cần một cuộc cải tổ lớn. Nếu nền kinh tế châu Âu chứng lại thì các nền kinh tế mới nổi cũng phải đối mặt với những cú sốc lớn sau một thời gian tăng trưởng nóng và tác động tiêu cực của một đồng USD mạnh.

Trong nước, nhìn chung tỷ giá USD/VND tương đối ổn định trong phần lớn thời gian, chỉ bất ngờ tăng nhanh trên thị trường tự do hồi cuối tháng 8 với giá chợ đen ngày 25/8 lên tới 22.950 đồng/USD. Kể từ giữa tháng 11, sau khi ông Trump thắng cử tổng thống Mỹ, USD cũng đã tăng nhanh, tỷ giá ngân hàng cũng lên tới 22.770 đồng/USD. Nhìn chung tác động của việc Anh rời EU nhìn chung khá tiêu cực đối với thị trường ngoại hối của những nền kinh tế mới nổi và đang trên đà phát triển trong đó có Việt Nam.

Thứ hai, tác động đến thị trường vàng

Ngay từ trước thời điểm Anh tổ chức cuộc trưng

cầu dân ý về việc rút khỏi EU, giá vàng đã được tiên liệu sẽ “nổi sóng”, nhưng đà tăng của giá vàng trong những tháng vừa qua vẫn gây nhiều bất ngờ. Cho đến thời điểm đầu năm 2017 giá vàng đã tăng lên ở mức khoảng 25% so với thời điểm đầu năm 2016.

Bất chấp việc đồng USD tăng cao, giá vàng vẫn tăng theo vì kim loại vàng cũng bị ảnh hưởng nhiều đến biến động chính trị hơn là đồng đô la hiện nay. Nhu cầu trú ẩn an toàn bây giờ được các nhà đầu tư đặt lên hàng đầu để bảo vệ tài sản của mình. Tính ra từ đầu năm, giá vàng đã tăng 7.5% giá trị trong năm 2017. Mức cao nhất của vàng ở 1244 USD/Oz đạt được vào ngày 8/2 vừa qua là mốc cao nhất trong vòng 3 tháng qua.

Có nhiều yếu tố đẩy giá vàng lên bao gồm: tác động của Brexit, lãi suất thấp, giá USD giảm, khủng hoảng Eurozone và lượng cầu tăng, trong đó Brexit là yếu tố đầu tiên. Việc Anh rời bỏ EU sẽ dẫn tới những xung đột chính trị gia tăng, lãi suất thấp kỷ lục trong khi đồng USD suy yếu, từ đó nhu cầu tích trữ vàng càng gia tăng. Từ nhiều thập kỷ qua các nhà đầu tư luôn coi vàng là kênh trú ẩn an toàn trước những biến động của thị trường tài chính tiền tệ quốc tế. Trong vòng 8 tháng qua (kể từ cuộc trưng cầu dân ý), dự trữ vàng trong dự trữ ngoại hối của ngân hàng trung ương các quốc gia trên thế giới tăng trung bình ở mức gần 3%. Sự kiện Anh rời Liên minh Châu Âu EU cũng được xem là một loại khủng hoảng mà trong đó vàng sẽ bảo vệ và giúp nhà đầu tư chống lại nó. Đối với những đơn vị tiền tệ có khả năng tăng giá sau khi Anh quyết định rời EU như CHF và JPY, ngân hàng trung ương của hai loại tiền tệ này có nguy cơ sẽ phải can thiệp nhằm kiểm soát việc tăng giá của đồng tiền mình. Còn vàng không liên quan hay phụ thuộc vào bất kỳ cơ quan quản lý tiền tệ hoặc chính sách kinh tế nào do đó vàng sẽ gần như hoàn toàn không có những nguy cơ bị can thiệp. Nếu nhà đầu tư thật sự cho rằng việc CHF hay JPY tăng giá có thể khiến nhà nước phải can thiệp thì họ sẽ chuyển dòng đầu tư sang vàng - một danh mục đầu tư an toàn hơn.

Ngày 14/12/2016, Cục dự trữ Liên bang Mỹ (Fed) đã chính thức nâng lãi suất cơ bản đồng USD thêm 25 điểm và dự tính sẽ có ba lần tăng tương tự trong năm 2017. Động thái này sẽ dẫn đến nguồn vốn có khả năng rút khỏi các thị trường đang phát triển để

chảy ngược về Mỹ hưởng mức lãi suất cao hơn. Đồng tiền của các thị trường đang phát triển trong đó có Việt Nam sẽ chịu áp lực về phá giá. Mặc dù vậy, mức tăng lãi suất của Fed là tương đối thấp, những dư chấn từ Brexit vẫn còn, các nhà đầu tư vẫn lựa chọn vàng như một nơi đầu tư an toàn nhất trong thời điểm hiện nay.

Kết luận, có thể nói nước Anh chưa phải là đối tác chiếm tỷ trọng cao trong hoạt động thương mại và đầu tư với Việt Nam. Tác động của Brexit chỉ tương đối, chứ không phải là quá lớn. Về tỷ giá, sẽ tương đối ổn định thời gian tới, do cung - cầu vẫn được đảm bảo, những biến động gần đây chủ yếu do yếu tố tâm lý. Hiện nay, NHNN vẫn đang điều hành tỷ giá theo rổ tiền tệ, chứ không chỉ neo theo USD. Khi điều hành theo rổ tiền tệ, có đồng tiền tăng giá, có đồng tiền xuống giá, nên tính tổng thể sẽ không có quá nhiều khó khăn trong quản lý ngoại hối. Tuy nhiên, về dài hạn, việc Anh rời EU có thể sẽ gây sự biến động tới xuất-nhập khẩu, thuế suất, vì EU là đối tác xuất khẩu lớn thứ 2 của Việt Nam (sau Hoa Kỳ). Nếu kinh tế EU suy yếu sau “cú sốc” này, có thể sẽ ảnh hưởng tiêu cực đến thương mại, đầu tư giữa Việt Nam và EU. Từ đó để đảm bảo một thị trường ngoại hối ổn định, một thị trường tài chính phát triển bền vững chúng ta phải có những phân tích và nhìn nhận trước những diễn biến lớn của thị trường tài chính quốc tế như sự kiện Brexit. □

1. Tác động của Brexit tới Việt Nam?, ngày 24 tháng 6/2016, http://www.bbc.com/vietnamese/vietnam/2016/06/160624_brexit_impact_vietnam_comment;
2. Thành Long, Brexit tác động thế nào đến nền kinh tế Việt Nam? dẫn theo <http://www.daikynghuyenvn.com/kinh-doanh/brexit-tac-dong-the-nao-den-nenkinh-te-viet-nam.html>;
3. Tuấn Ngọc, ngày 26/6/2016, Tác động từ Brexit sẽ chưa dừng lại, thị trường đối diện áp lực điều chỉnh sâu? Theo <http://cafef.vn/tac-dong-tu-brexit-se-chuadung-lai-thi-truong-doi-dien-ap-luc-dieu-chinh-sau-20160626135804278.chn>;
4. Tác động của Brexit đến ASEAN và Việt Nam, ngày 29/6/2016, dẫn theo <http://nghiencuuquocte.org/2016/06/29/brexit-tac-dong-asean-viet-nam/>
5. Văn Hồng, Ảnh hưởng của Brexit: Thế giới rung động, Việt Nam chao đảo, ngày 27/06/2016, dẫn theo <http://vntinnhanh.vn/the-gioi/anh-huong-cua-brexit-the-gioi-rung-dong-viet-nam-chao-dao-107659>